

سلسلهٔ من یرد الله به خیراً یفتحه فی الدین (۲)
خداوند به هر کس ارا ده خیر داشته باشد او را در دین آگاهی می‌دهد.

نامه ای برادرانه

تألیف:

خالد بن هتوب المهیدب

ترجمهٔ

أبو عبدالله:

إسحاق بن عبدالله بن محمد الدبیری العوضی

چاپ ۱۴۲۰هـ

نامه ای برادرانه

نام کتاب: نامه ای برادرانه .

تألیف: خالد بن هذوب المهيدب .

ترجمه: أبو عبدالله إسحاق بن عبدالله الدبیری العوضی .

ناشر: دار القاسم — ریاض — عربستان سعودی .

تیراژ: ۵۰۰۰۰ نسخه .

نوبت دوم چاپ: ۱۴۲۰ هـ . ق .

حقوق الطبع محفوظة

کلیه حقوق چاپ محفوظ است

بسم الله الرحمن الرحيم

قال تعالي:

﴿فمن يرد الله أن يهديه يشرح صدره للإسلام
ومن يرد أن يضله يجعل صدره ضيقاً حرجاً كأنما
يصعد في السماء كذلك يجعل الله الرجس على الذين
لا يؤمنون﴾ .

سوره الأنعام آیه ۱۲۵

[پس هر که خدا هدایت او را بخواد قلبش را به نور اسلام
روشن و منشرح می‌گرداند، و هر که را بخواد گمراه نماید
— یعنی بحال گمراهی واگذارد — دل او را از پذیرفتن ایمان
تنگ، و سخت تنگ گرداند که گویی می‌خواهد از زمین بر
فراز آسمان رود، این است که خدا آنانرا که بحق نمی‌گروند
مردود و پلید می‌گرداند].

نامه ای برادرانه

مقدمه مترجم:

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى أما بعد:

پس از سپاس و ستایش پروردگار جهانیان و سلام و درود بی پایان بر روان پاک خاتم پیامبران محمد بن عبدالله و آل مطهر و صحابه جان فدای او، بدانیم که بهترین زیورها دانش بشمار می‌رود، و این کتاب که «رسالة أخوية»، «نامه ای برادرانه» نام دارد، و برادر محترم خالد بن هدوب المهيدب آنرا نوشته، به خوانندگان عزیز و امت فارسی زبان جهان اسلام تقدیم می‌داریم، و این کتاب را به اینخاطر برای ترجمه انتخاب نمودیم که با وجود کم حجمی آن، شامل پنجاه فائده از آداب مهم اسلام است که هر مسلمان باید آنها را بداند، و بدین ترتیب خواستیم به اسلام خدمتی کرده باشیم، زیرا دانستن بیشتر این فائده ها بر مسلمانان واجب است . قابل ذکر است که در بعضی جاها مسائل غیر واضح را بطور مختصر شرح داده ایم تا خواننده محترم آنرا فهمیده و اشکالی در ذهن او نماند . در پایان امیدواریم این ترجمه مورد قبول درگاه پروردگار قرار گرفته و مورد پسند خواننده محترم قرار گیرد .

رياض محرم الحرام ۱۴۱۱ هـ ق

أبو عبدالله: إسحاق بن عبدالله بن محمد ديري

مقدمه مؤلف

این خطبه حاجت است که رسول اکرم ﷺ با آن مجالس و درسهای را افتتاح می فرمودند .

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمدا عبده ورسوله .

﴿يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن إلا وأنتم مسلمون﴾ . [آل عمران ۱۰۲] .

[ای اهل ایمان از خدا بترسید چنانکه شایسته خدا ترس بودن است، پیوسته بیاد او باشید و شکر نعمتش را بجای آرید تا نمیرید جز بدین اسلام] .

﴿يا أيها الناس اتقوا ربكم الذي خلقكم من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما رجالا كثيرا ونساء واتقوا الله الذي تساءلون به والأرحام إن الله كان عليكم رقيبا﴾ . [النساء ۱] .

[ای مردم بترسید از پروردگار خود، آن خدائی که همه شما را از یک تن بیافرید، و هم از آن جفت او را خلق کرد، و از آن دو تن خلقی بسیار از مرد و زن در اطراف عالم برانگیخت، و بترسید از آن خدائیکه بنام او از یکدیگر مسئلت و درخواست می کنید — خدا را در نظر آرید — و در باره ارحام کوتاهی مکنید که همانا خدا مراقب اعمال شماست] .

نامه ای برادرانه

﴿يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله وقولوا قولا سديدا يصلح لكم أعمالكم ويغفر لكم ذنوبكم ومن يطع الله ورسوله فقد فاز فوزا عظيما﴾ . [الأحزاب ٧٠ - ٧١]

[ای کسانی که ایمان آوردید، متقی و خدا ترس باشید، و همیشه بحق و صواب سخن بگوئید، تا خدا اعمال شما را بلطف خود اصلاح فرماید، و از گناهان شما درگذرد و هر که خدا و رسول را اطاعت کند البته به سعادت و پیروزی بزرگ نائل گردیده است] .

أما بعد:

برادر محترم این نامه متواضع که شامل است از پنجاه فائده، و آنهم عبارتند از وصیتنامه ها و راهنمایی های جمع شده از دین مبین اسلام، به تو هدیه میکنم، و دست به کار شدم که این نامه حد امکان و بقدر استطاع اقتباس و تصدیق و استشهاد شده باشد از آنچه صحیح و ثابت است از رسول الله ﷺ و أقوال سلف و نیاکان و پیشینیان امت محمدی .

و از خداوند تعالی به أسماء و صفات والای او مسئلت دارم تا کسی که این نامه را بخواند منفعت دهد، و در توزیع و نشر آن کمک کند پاداش نیک دهد .

نامه ای برادرانه

و این عمل متواضع را خالصاً برای وجه و رضای
خودش قرار دهد .
و اخیراً آنچه در این کار صواب و صحیح است از
خداوند است، و آنچه خطا و اشتباه است از من و از
شیطان است .

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین و صلی الله وسلم علی

نبینا محمد و علی آله و صحبه وسلم .

أبو مصعب

این وصیت ها عبارتند از:

۱ — بر آدای نماز جماعت در مسجد محافظت کن، زیرا رسول الله ﷺ فرمودند: ((من حافظ علیها كان له عند الله عهد أن يدخله الجنة)). [مالك، أحمد، أبوداود، النسائي، ابن ماجه]. کسیکه بر نماز جماعت در مسجد محافظت نماید خداوند عهد و پیمان نموده است که او را وارد بهشت نماید .

۲ — بر سنت های راتبه محافظت کن و آنها عبارتند از: دو رکعت قبل از صبح، چهار رکعت قبل از ظهر، و دو رکعت بعد از آن، دو رکعت بعد از مغرب، و دو رکعت بعد از عشاء (خفتن) .

چنانچه رسول اکرم ﷺ می فرماید: ((ما من عبد مسلم یصلی لله تعالی فی کل یوم ثنتی عشرة رکعة تطوعاً من غیر الفریضة إلا بنی الله له بیتاً فی الجنة أو بُنی له بیت فی الجنة)). [مسلم]. هر بنده مسلمان در هر شبانه روز دوازده رکعت نماز نافله (سنت) بدون نمازهای فرض بخواند خداوند برای او خانه ای در بهشت می سازد، یا خانه ای در بهشت برای او ساخته می شود .

تلاش کن تا نماز سنت را در خانه بخوانی زیرا رسول اکرم ﷺ می فرماید: ((صلوا ایها الناس فی بیوتکم فإن أفضل صلاة المرء فی بیته إلا المكتوبة)). [النسائي وابن خزيمة، وصحیح الألبانی] .

نامه ای برادرانه

ای مردم! در خانه هایتان نماز بخوانید زیرا بهترین نماز انسان آن است که در خانه خوانده شود مگر نماز فرض — که خواندن آن در مسجد بهتر است —^(۱) .

از شیخ الإسلام ابن تیمیة در مورد کسیکه همیشه سنت ها را ترك میکند پرسیده شد، وی فرمود: کسیکه بر ترك سنت ها اصرار ورزد دلیل بر این است که دین او ناقص است و گواهی او پذیرفته نمی‌شود . [ابن تیمیة ۱۲۳/۲۳] .

۳ — اذکار و أوراد وارده همیشه بعد از هر نماز بخوان، و با این کار به رسول اکرم ﷺ تأسی و اقتداء کن .
این اذکار عبارتند از: بعد از هر نماز سه بار استغفر الله بگوئید:

بعد از آن (اللهم أنت السلام ومنك السلام تباركت يا ذا الجلال والإكرام) سپس بگوئید: (لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير) سپس: (لا حول ولا قوة إلا بالله)، سپس: (لا إلا الله ولا نعبد إلا إياه له النعمة وله الفضل وله الثناء الحسن) سپس: (لا إله إلا الله مخلصين له الدين ولو كره الكافرون) .

سپس: (اللهم لا مانع لما أعطيت ولا معطي لما منعت ولا ينفع ذا الجد منك الجد) یعنی: هیچ ثروتمندی ثروتش به او نفع نمی‌رساند، بلکه تمامی خلق فقیر بسوی خدای عزوجل هستند .

(۱) یعنی نمازهای سنت را در خانه بخوانید تا اینکه از ریاء و سُمعت دور بوده آجر و پاداش بیشتری بربید .

نامه ای برادرانه

سپس بگوئید: «سبحان الله»، سی و سه بار، و «الحمد لله» سی و سه بار، و «الله أكبر» سی و سه بار، سپس: «لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير» سپس «آية الكرسي» را بخوانید و آنهم: «الله لا إله إلا هو الحي القيوم لا تأخذه سنة ولا نوم له ما في السموات وما في الأرض من ذا الذي يشفع عنده إلا بإذنه يعلم ما بين أيديهم وما خلفهم ولا يحيطون بشيء من علمه إلا بما شاء وسع كرسيه السموات والأرض ولا يؤوده حفظهما وهو العلي العظيم». [البقرة ۲۵۵].

[خدای یکتاست که جز او خدائی نیست، زنده و پاینده است، هرگز او را کسالت خواب فرا نگیرد، تا چه رسد که خواب رود، اوست مالک آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، کرا این جرأت است که در پیشگاه او بشفاعت برخیزد، مگر به فرمان او، علم او محیط است بآنچه پیش نظر خلق آمده است، و آنچه سپس خواهد آمد، و خلق به هیچ مرتبه علم او احاطه نتواند کرد، مگر به آنچه او خواهد، قلمرو علمش از آسمانها و زمین فراتر است، و نگهبانی زمین و آسمان بر او آسان و بی زحمت است، چه او دانای بزرگوار و توانای با عظمت است].

سپس این سورها را بخوانید:

سوره الإخلاص (قل هو الله أحد). سوره الفلق (قل أعوذ برب الفلق). سوره الناس (قل أعوذ برب الناس).

نامه ای برادرانه

این سوره ها را در نماز صبح و نماز مغرب سه بار تکرار کنید، این بهتر است^(۱).

سپس پناه بخواهید از خداوند از آنچه رسول اکرم ﷺ پناه خواسته اند چنانکه از سعید بن ابی وقاص رضی الله عنه روایت است که رسول اکرم ﷺ فرمودند: ((اللهم إني أعوذ بك من البخل، وأعوذ بك من الجبن، وأعوذ بك أن أُرَدَّ إلى أرذل العمر، وأعوذ بك من فتنة الدنيا، وأعوذ بك من عذاب القبر)). [البخاري].

إلهي! از بخل، ترس، بزدي، کهنسالی که مرا به ذلت بکشد، فتنه دنیا و عذاب قبر به تو پناه میبرم.

۴ — این دعاء را حفظ کن و در نمازت آنرا بخوان:

عن أبي بكر الصديق رضي الله عنه أنه قال للرسول ﷺ: علمني دعاء أدعو به في صلاتي قال: ((اللهم إني ظلمت نفسي ظلماً كثيراً ولا يغفر الذنوب إلا أنت فاغفر لي مغفرة من عندك وارحمني إنك أنت الغفور الرحيم)). [متفق عليه]

از ابی بکر الصدیق رضی الله عنه روایت است که فرمودند: به رسول الله ﷺ گفتم: مرا دعائی بیاموز که آنرا در نمازم بخوانم، رسول اکرم ﷺ فرمود: بگو: خدایا من بخودم بسیار ستم کردم و گناهان را بجز تو کسی دیگر نمیبخشد، مرا مغفرتی از جانب خودت بیامرز و رحمت را شامل حال من گردان زیرا تو بخشنده و مهربانی.

(۱) اینرا شیخ عبدالعزیز بن باز مفتی عام عربستان سعودی گفته است که تکرار آن سه بار بهتر است.

نامه ای برادرانه

۵ — هنگامی که در نماز جماعت می ایستی گفتت را به کتف رفیقت و کعب خود را به کعب (شتالنگ) رفیقت کناری ات بچسپان زیرا این سنت متروکی است که بسیاری از مردم بجز عده معدودی آنرا در این زمان ترك کرده اند: چنانکه در حدیث نعمان بن بشیر روایت شده است: ((اقبل رسول الله ﷺ على الناس بوجهه فقال: أقيموا صفوفكم ثلاثاً، والله لتقيمنا صفوفكم أو ليخالفن الله بين قلوبكم، قال: فرأيت الرجل يلزق منكبه بمنكب صاحبه و كعبه بكعبه)). [متفق عليه] .

رسول اکرم ﷺ با چهره بسوی مردم متوجه شد و سه مرتبه فرمود: صف هایتان را برابر و راست کنید، سوگند به خدا اگر صف هایتان را برابر و راست نکنید خداوند میان دلهایتان اختلاف می اندازد، نعمان میفرماید: یاران رسول اکرم ﷺ را دیدم که هر کدام کتفش را به کتف فرد کناری اش و کعبش را به کعب او می چسپاند .

۶ — بر نماز وتر محافظت کن زیرا نماز وتر از سنتهایی است که رسول اکرم ﷺ در سفر و حضر بر آن مواظبت میکرد و فرمود: ((اجعلوا آخر صلاتكم بالليل و ترا)). [البخاري] .
آخرین نمازتان را در شب نماز وتر قرار دهید .
بر سنت ضحی^(۱) نیز محافظت کن، چنانچه رسول اکرم ﷺ در این مورد میفرماید:

(۱) ضحی یعنی: چاشنگاه، هنگام بر آمدن آفتاب، پیش از ظهر؛ و نیز معنی خورشید و آفتاب میآید .

نامه ای برادرانه

((یصبح علی کل سلامی من أحدکم صدقة فکل تسبیحة صدقة، وکل تحميدة صدقة، وکل تهلیلة صدقة، وکل تکبيرة صدقة، وأمر بالمعروف صدقة، ونهی عن المنکر صدقة، ویجزئ من ذلك رکعتان یرکعهما من الضحی)) . [مسلم] .

هر انسان هنگامی که صبح میکند بر هر مفصل آن صدقه ای لازم است، هر سبحان الله صدقه ای است، و هر الحمد لله صدقه ای است، و هر لا حول ولا قوة إلا بالله، صدقه ای است، و هر الله أكبر صدقه ای است، و أمر به معروف صدقه ای است، و نهي از منکر صدقه ای است، و خواندن دو رکعت نماز ضحی از همه اینها کفایت میکند .
در نتیجه با انجام دادن این سنت ها تو شبانه روز در ذکر و یاد خدا هستی .

۷ — خود را عادت ده به محض شنیدن اذان به مسجد روی و بر صف اول مواظبت کنی، و بر حذر باش از قول رسول الله ﷺ که میفرماید: ((لا یزال قوم یتأخرون عن الصف الأول حتی یؤخرهم الله فی النار)) . [ابوداود، وصححه الألبانی] .
همچنان قوم و طایفه ای از صف اول تأخیر میکنند تا اینکه خداوند آنها را بسبب تأخیرشان به آتش جهنم ببرد .
و باری تعالی منافقان را در هنگام بلند شدن برای ادای نماز چنین توصیف فرموده: ﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ یخادعون الله وهو خادعهم

وقت نماز ضحی بعد از طلوع آفتاب تا قبل از اینکه آفتاب به وسط آسمان برسد، و بهترین آن قبل از ظهر می باشد . تعداد رکعات آن: دو رکعت، چهار رکعت، شش رکعت، و هشت رکعت است .

نامه ای برادرانه

وإذا قاموا إلى الصلاة قاموا كسالى يراءون الناس ولا يذكرون الله إلا قليلاً .
[النساء ۱۴۱] .

[همانا منافقان با خدا مکر و حيله میکنند، و خدا نیز با آنها مکر میکند — یعنی مکرشان را باطل میسازد و بر آن مکر و نفاق مجازاتشان هم خواهد کرد — و چون به نماز آیند از روی بی میلی و مجال کسالت نماز کنند، برای ریاکاری و ذکر خدا را بجز آنکه و آنهم به قصد ریا نکنند] .
از عائشة رضی الله عنها روایت است که : ((كان النبي ﷺ يلاطفنا ونلاطفه فإذا أذن المؤذن فكأنه لا يعرفنا ولا نعرفه)) .

رسول اکرم ﷺ با ما مهربانی و لطافت می‌کرد، و ما نیز با او لطافت و مهربانی می‌کردیم، و به محض شنیدن اذان گویا نه ما او را میشناسیم، و نه او ما را میشناسد .
و از نکات عجیب این است که ابراهیم بن میمون المروزی در زرگری طلا و نقره کار می‌کرد، ابن معین می‌گوید: وقتی چکشش را بلند می‌کرد، اگر صدای مؤذن را می‌شنید چکش را پائین نمی‌آورد بلکه آنرا بر می‌گرداند و بر زمین می‌گذاشت .

۸ — بدان که شب و روز جمعه امتیازات و آدابی دارد که آنرا بر سایر روزها و شبهای دیگر برتری میدهند بعضی از آنها عبارتند از:

ألف: غسل روز جمعه، و بعضی از علماء و دانشمندان آنرا واجب دانسته اند، و دلیل آنها حدیثی است که رسول الله

نامه ای برادرانه

می‌فرماید: ((غسل الجمعة واجب على كل محتلم)). [متفق علیه] .
غسل جمعه بر هر فرد بالغ و مکلف واجب است .
ب: تمیز و پاک بودن، و عطر زدن، و مسواک استعمال
کردن، و کوتاه کردن ناخنها، و پوشیدن لباس تمیز و یا
جدید و نو .

ج: درود و صلوات بسیار بر رسول الله ﷺ فرستادن،
چنانچه می‌فرماید: ((إنَّ أفضل أيامكم يوم الجمعة فأكثروا علي من
الصلاة فيه فإنَّ صلاتكم معروضة علي)). [أبو داود بإسناد صحيح] . بهترین
روزهای شما روز جمعه است پس بر من بسیار درود بفرستید
زیرا درودتان بر من عرضه میشود .

د: در روز جمعه ساعتی برای اجابت است، از ابوهریره
روایت است که گفت: ((إنَّ رسول الله ﷺ ذكر يوم الجمعة وقال
فيه ساعة لا يوافقها عبد مسلم وهو قائم يصلي يسأل الله تعالى شيئاً إلا أعطاه
إياه وأشار بيده يقللها)). [متفق علیه] .

(و قول راجح در این ساعت، آخرین وقت روز جمعه قبل از
مغرب و بعد از عصر میباشد) .

رسول اکرم ﷺ روز جمعه را ذکر فرمود، و فرمودند
در آن ساعتی است که هر بندهٔ مسلمانی در این ساعت
دعاء کرده و از خدا چیزی مسئلت کند خداوند دعای او
را قبول میکند، و اشاره فرمودند با دست مبارکش که
این ساعت مدت خیلی محدود و کمی است .

نامه ای برادرانه

هـ: و از این آداب زود و پیاده رفتن به مسجد است، از
أبی هریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند:
(من اغتسل يوم الجمعة غسل الجنابة ثم راح فكأنما قرب بدنة،
ومن راح في الساعة الثانية فكأنما قرب بقرة، ومن راح في الساعة
الثالثة فكأنما قرب كبشاً أقرن، ومن راح في الساعة الرابعة فكأنما
قرب دجاجة، ومن راح في الساعة الخامسة فكأنما قرب بيضة فإذا
خرج الإمام حضرت الملائكة يستمعون الذكر)) . [متفق عليه] .
کسیکه روز جمعه مانند غسل جنابت غسل نماید و بعد به
مسجد برود همانند کسی است که شتری در راه خدا قربانی
کرده، و کسیکه در ساعت دوم برود همانند اینکه گاوی قربانی
کرده، و کسیکه در ساعت سوم برود همانند اینکه گوسفندی
نر قربانی کرده، و کسیکه در ساعت چهارم برود همانند اینکه
جوجه مرغی قربانی کرده، و کسیکه در ساعت پنجم برود
همانند اینکه تخم مرغی در راه خدا قربان و صدقه و فدا
کرده، و وقتی امام خارج شد تا بر منبر خطبه بخواند فرشتگان
حاضر میشوند تا ذکر خدا و خطبه را گوش دهند .
و از أوس بن أوس رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و آله
فرمودند: ((من غسل يوم الجمعة واغتسل، وبكر وابتكر، ومشى ولم يركب، ودنا
من الإمام واستمع ولم يلغ، كان له بكل خطوة أجر سنة صيامها وقيامها)) . [أبو داود
والترمذي والنسائي وابن ماجه] .

کسیکه وضوء بگیرد و بدن خود را شستشو داده و آب
تنی کند، و صبح زود بر خواسته و آمادگی نماید، و پیاده رفته و

نامه ای برادرانه

سوار نشود، و نزدیکِ امام نشسته و گوش دهد و صحبت نکند، با هر گام و قدمی که بر می‌دارد آجر و پاداش یکسال روزه و قیام آن به او میرسد . (قیام: زنده کردن شب با نماز شب) .

و: و از آداب آن خواندن سورهٔ الکهف در روز جمعه میباشد، چنانکه از رسول اکرم ﷺ روایت است که فرمودند:

(من قرأ سورة الكهف في يوم الجمعة أضاء له من النور ما بين الجمعتين) . [الحاكم والبيهقي وصحيح الجامع وإرواء الغلیل ۶۲۶] . کسیکه سورهٔ الکهف را در روز جمعه تلاوت کند خداوند بین این جمعه و جمعهٔ دیگرش را نورانی می‌کند .

۹ — بدانکه برای کسیکه تشییع جنازه میکند و بر آن نماز می‌خواند فضیلت خیلی بزرگ و زیادی است، چنانکه از رسول اکرم ﷺ ثابت است که فرمودند: ((من شهد الجنائزة حتى يصلی علیها فله قبراط، ومن شهدها حتى تدفن فله قبراطان، قيل وما القيراطان؟ قال: مثل الجبلین العظیمین)) . [متفق علیه] .

کسیکه به تشییع جنازه ای حاضر شود تا اینکه بر آن نماز خوانده شود برای اوست أجر يك قبراط، و کسیکه بر نماز و دفن آن حاضر شود، برای اوست أجر و پاداش دو قبراط، از رسول الله ﷺ سؤال شد دو قبراط چقدر است؟ فرمودند: همانند دو کوه بزرگ و عظیم است .

چگونگی نماز جنازه و یا میت:

در حالیکه ایستاده چهار تکبیر بگوید و دو دست خود را با گفتن هر تکبیر بلند نماید^(۱)، در تکبیر اول سوره الفاتحه می‌خواند، و قبل از خواندن سوره، استعاذه می‌گوید^(۲)، تکبیر دوم درود و صلوات بر رسول اکرم ﷺ می‌فرستد، همچنانکه در التحیات وارد شده است، تکبیر سوم دعا می‌کند برای میت، و تکبیر چهارم کمی توقف کرده به سمت راست خود سلام می‌دهد.

و دعا بر میت همچنانکه ثابت است عبارتست از:

أبوهریره رضی الله عنه روایت می‌کند که شنیدم رسول الله صلی الله علیه و آله می‌فرماید: ((إِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَى الْمَيِّتِ فَلْخُصُّوا لَهُ الدَّعَاءَ)) . لاأبُودَاوُدُ وَابْنُ مَاجَهَ] . هرگاه بر میت (مرده) نماز خواندید پس مخلصانه و بدون ریاء برای او دعا کنید .

أبوهریره رضی الله عنه در حدیث دیگر روایت می‌کند: وقتی رسول اکرم صلی الله علیه و آله بر میت نماز می‌خواند چنین می‌فرمود: ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرْنَا وَأَنْثَانَا، اللَّهُمَّ مِنْ أَحْيَيْتَهُ مَنْأ فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ وَمِنْ تَوَفَيْتَهُ مَنْأ فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تَضِلَّنَا بَعْدَهُ)) . [مسلم والأربعة] .

إلهی بر زندگان ما، و مردگان ما، و حاضران و غائبان ما، و کوچکان و بزرگان ما، و مردان و زنان ما مغفرت

(۱) در مذهب شافعی و حنبلی دو دست خود را در حال تکبیر گفتن بلند می‌کنند، ولی در مذهب حنفی و مالکی دو دست خود را بلند نمی‌کنند بلکه فقط الله اکبر می‌گویند در حالیکه دو دستشان بر سینه است .
(۲) یعنی أعوذ بالله من الشيطان الرجيم می‌گوید .

نامه ای برادرانه

کن، الهی کسیکه از ما زنده می‌کنی و به دنیا می‌آوری او را بر اسلام زنده بدنیا بیاور، و کسیکه از ما از دنیا می‌گیری او را بر ایمان بگیر و در حالیکه مؤمن است از این دنیا ببر، الهی ما را از اجر او محروم مکن، و ما را بعد از وفات او گمراه و منحرف نکن .

عوف بن مالک رضی الله عنه روایت می‌کند که رسول اکرم صلی الله علیه و آله بر جنازه ای نماز خواند و من از دعایش اینرا حفظ کردم:
(اللهم اغفر له وارحمه وعافه واعف عنه، وأكرم نزله ووسع مدخله،

واغسله بالماء والثلج والبرد، ونقه من الذنوب والخطايا كما ينقى الثوب الأبيض من الدنس، وأبدله داراً خيراً من داره، وأهلاً خيراً من أهله، وأدخله الجنة وقته فتنة القبر وعذاب النار)) . [مسلم] . بار الهی گناهان او را مغفرت کن، و او را بیخس و رحمت و عافیت فرما، و او را وقت نزول در قبر اکرام کن، و جایگاهش را وسیع گردان، و او را با آب، یخ، برف شستشو ده، و او را از گناهان پاک کن چنانکه جامه سفید از نجاست پاک می‌شود، و به وی منزلی بهتر از منزل دنیایش، و اهلی بهتر از اهل دنیایش عنایت فرما، و او را وارد بهشت گردان، و از فتنه قبر و عذاب جهنم او را محفوظ فرما .

و اگر میت طفل و بچه بود و به بلوغ نرسیده بود به جای استغفار برایش این دعا خوانده می‌شود:

(اللهم اجعله فرطاً لوالديه وذخراً وسلفاً وأجراً، اللهم ثقل به موازينهما وأعظم به أجورهما، اللهم اجعله في كفالة إبراهيم وألحقه بصالح سلف المؤمنين

نامه ای برادرانه

و أجره برحمتك من عذاب الجحيم وأبدله داراً خيراً من داره وأهلاً خيراً من أهله،
اللهم اغفر لأسلافنا وأفرادنا ومن سبقنا بالإيمان)) . [المغني لابن قدامة
٤٨٩/٢].

بار إلهی او را سرمایه و أجر و پاداش قرار ده، و به سبب
او ترازوی اعمال آنها را گران کرده و پاداش بزرگ نصیب
آنها کن، و او را در کفالت حضرت ابراهیم عليه السلام قرار داده،
و به بندگان نیک و صالح خود ملحق نما، و با رحمت خود او
را از عذاب جهنم پناه ده، و خانه و أهل و خویش او را به
أهل و خانه بهتر تبدیل کن، بار إلهی مغفرت کن پیشان و
نیاکان و مؤمنانی که بر ما سبقت گرفتند و دنیا را وداع گفتند

۱۰ — زکات مال خود را بده و در دادن آن تعاون و
سستی مکن زیرا زکات یکی از ارکان و مبانی بزرگ اسلام
است، و زکات در بیشترین اماکن و سور قرآن با نماز پیوسته و
متصل است، و مسلمانان اجماع کرده اند بر فرضیت آن
اجماعی قطعی و صریح، پس کسیکه انکار و جوب آنرا بکند
در حالیکه عالم است به وجوب آن، کافر و از ملت اسلام
خارج است، و کسیکه بخیلی و یا چیزی را از آن کم کند
ظالم شمرده می‌شود، و مورد عقوبت و تنبیه خداوند قرار
خواهد گرفت .

باریتعالی در حق کسانی که در شأن زکات تحقیر می‌کنند
چنین می‌فرماید: ﴿والذین یکنزون الذهب والفضة ولا ینفقونها فی سبیل

نامه ای برادرانه

الله فبشرهم بعذاب أليم يوم يحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم وجنوبهم وظهورهم هذا ما کنزتم لأفسکم فذوقوا ما کنتم تکنزون ﴿ . [التوبة ۳۴ - ۳۵] .

[کسانیکه طلا و نقره را جمع و ذخیره میکنند و در راه خدا انفاق نمیکنند آنها را به عذاب دردناک بشارت ده روزیکه در آتش دوزخ گذاخته شوند و پیشانی و پشت و پهلوی آنها را به آن داغ کنند - فرشتگان عذاب به آنها گویند - این است نتیجه آنچه از زر و سیم بر خود ذخیره کردید اکنون بچشید عذاب سیم و زری که اندوخته میکردید] .

۱۱ - روایت شده است که منصور بن عمار بلند شد و مردم را به جهاد در راه خدا تشویق کرد، و در بین آنان زنی بود که ورقه ای را به طرف منصور بن عمار انداخت که در آن نوشته بود: (ای ابن عمار دیدم که مردم را به جهاد در راه خدا تشویق میکنی و من بجز گیسوی مویم چیز دیگری ندارم و آنرا برایت انداختم، پس تو را بخدا آنرا پای بند یکی از اسبهای مجاهدین قرار ده تا اینکه شاید خدا مرا رحم کند، و وقتی ورقه را خواند مسجد به لرزه در آمد و مردم به گریه نشستند و از قول آن زن متأثر شدند .

ما باید لحظه ای در برابر موضع گیری عظیم این زن که حقیقت جهاد در روح و جان او رخنه کرده بود درنگ کنیم، و چون چیزی بجز گیسوی مویش نیافت تا در راه خدا صدقه نماید آنرا انداخت تا در راه خدا صدقه نماید، فاصله ما

نامه ای برادرانه

با این زن چقدر است؟ در حالیکه ما هم اکنون در بهترین نعمتها زندگی میکنیم، پس هر کدام از ما از خود سؤال کند چه چیزی به برادران مجاهد و محتاج خود تقدیم کرده است؟ رسول اکرم ﷺ میفرماید: ((من مات ولم یغز ولم یحدث نفسه بغزو مات علی شعبة من نفاق)) . [مسلم] .

کسکیه بمیرد و جهاد نکند و در فکر جهاد هم نباشد بر شعبة ای از نفاق از دنیا رفته است .

خداوند تبارک و تعالی انفاق کنندگان در راه خود را مدح و ستایش می نماید چنانکه میفرماید: ﴿مَثَلُ الَّذِينَ يَبْذُرُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سَنَابِلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ . [البقرة ۲۶۱] . [مَثَلُ آنانیکه مالشان را در راه خدا انفاق میکنند همانند دانه ای است که هفتصد شود، و خدا از این مقدار نیز بر هر که خواهد بیفزاید، چه خدا را رحمت بی انتها است و به همه چیزها احاطه کامل دارد] .

۱۲- از معاملات ربوی پرهیز کن چه این معاملات از طرف بانک باشد، یا از طریق شرکتهای سهامی که مشکوک بنظر میرسد باشد، و از سود و نفع حرام که از طریق فروختن کالاهای حرام بدست میآید، مانند دخانیات، آلات لهو و هوارسانی، نوارهای موسیقی و ترانه، و ویدئو و چیزهای دیگری که خدا و رسول خدا ﷺ حرام کرده اند، و از سود اینها پرهیز کن .

رسول الله ﷺ میفرماید: ((كل جسد نبت من سحتِ فالنارِ أولى به)) . [بخاری] . هر جسدی که از حرام رشد کرده آتش جهنم بر آن شایسته تر و سزاوارتر است .

۱۳ — به روزه گرفتن سه روز از هر ماه خود را عادت ده و آنهم روزهای البیض است یعنی: سفید و روشن (۱۳ و ۱۴ و ۱۵) هر ماه .

چنانکه از عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنهما روایت است که رسول الله ﷺ فرمودند: ((صوم ثلاثة أيام من كل شهر صوم الدهر كله)) . [متفق علیه] . روزه سه روز از هر ماه مقابل روزه دهر یعنی ابدی است .

از رسول الله ﷺ ثابت است که هر ماه سه روز از آن بدون تحدید روزه می گرفت .

از معاذة العدویة روایت میشود که از أم المؤمنین عائشة رضی الله عنها سؤال کرد آیا رسول الله ﷺ سه روز از هر ماه روزه میگرفتند؟ جواب داد بلی، معاذة العدویة گفت چه روزهایی از ماه روزه میگرفت: عائشه گفت اعتنائی نمیکرد کدام روز از ماه را روزه بگیرد . [مسلم] .

یعنی: برایش فرق نمی کرد چه روزی از ماه را روزه بگیرد .

۱۴ — روزه این روزها از تو فوت نشود: (دوشنبه و پنجشنبه) .

نامه ای برادرانه

چنانکه در حدیث آمده است که رسول الله ﷺ فرمودند: ((تعرض الأعمال يوم الاثنين والخميس فأحب أن يعرض عملی وأنا صائم)). [صحيح سنن الترمذي حديث ۵۹۶] . أعمال روز دوشنبه و پنجشنبه (بر خداوند) عرضه میشوند، من دوست دارم عملم عرضه شود در حالیکه من روزه هستم .

روز عاشوراء:

عن أبي قتادة رضي الله عنه: أن رسول الله ﷺ ((سئل عن صوم يوم عاشوراء؟ فقال: يكفر السنة الماضية)). [مسلم] .

از ابو قتاده روایت شده است که رسول اکرم ﷺ در باره روزه روز عاشورا پرسیده شد، وی فرمود: روزه گرفتن آن کفاره سال گذشته است .

و يك روز قبل یا بعد از آن را روزه بگیر، رسول اکرم ﷺ اینچنین ارشاد فرمودند .

روزه روز عرفه برای کسیکه در عرفه نباشد (برای غیر حجاج):

و عن أبي قتادة رضي الله عنه: ((سئل رسول الله ﷺ عن صوم يوم عرفه؟ فقال: يكفر السنة الماضية والباقية)). [مسلم] .

ابو قتاده رضي الله عنه میگوید: رسول اکرم ﷺ در باره روزه روز عرفه پرسیده شد، وی فرمود: باعث کفاره گناهان سال گذشته و آینده میشود .

روزه گرفتن شش روز از شوال:

عن أبي أيوب رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ:

نامه ای برادرانه

(من صام رمضان ثم أتبعه ستاً من شوال كان كصيام الدهر)) . [مسلم

والأربعة] .

أبو أيوب رضي الله عنه روایت میکند که رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: کسیکه رمضان را روزه بگیرد و بدنبال آن شش روز از شوال را روزه بگیرد گویا همهٔ دهر روزه گرفته است .
۱۵ — از انجام عمره در ماه مبارک رمضان دریغ مَورُز، چنانکه رسول الله صلی الله علیه و آله میفرماید: ((عمره فی رمضان تعدل حجة)).
[البخاري وأحمد وابن ماجه] . عمره ای در ماه رمضان ثواب يك حج دارد .

۱۶ — اگر استطاعت حج رفتن را داری پس بشتاب و مبادرت کن بسوی حج و تهاون و تأخیر در آن مکن، زیرا از علی بن ابی طالب رضي الله عنه روایت است که گفت:
(من قدر على الحج فتركه فلا عليه أن يموت يهودياً أو نصرانياً) .
کسیکه قدرت رفتن به حج را دارد ولی حج نکند پس مهم نیست بر کدام ملت بمیرد بر ملت یهودیت و یا نصرانیت .
و رسول اکرم صلی الله علیه و آله میفرماید: ((تعجلوا إلى الحج — یعنی الفريضة — فإن أحكم لا يدرى ما يعرض له)) . [أحمد] .

عجله کنید در رفتن به حج — یعنی حج فريضة — زیرا هیچکدام از شما نمیدانند بر او در آینده چه میشود .
۱۷ — سنتی وجود دارد که بجز عدهٔ کمی بیشتر مردم از آن غافل هستند و آنهم سنت اعتکاف در مسجد میباشد .

و بخصوص در ده روز آخر ماه مبارك رمضان زیرا رسول اکرم ﷺ در مدتی که زنده بودند بر آن مواظبت میکردند .
إمام محمد بن شهاب الزهري رحمه الله ميگويد: (كار مردم عجيب است چگونه اعتكاف را ترك کرده اند در حالیکه رسول اکرم ﷺ بعضی از چیزها را انجام میدادند و در بعضی اوقات آنرا ترك میکردند بجز اعتكاف که آنرا تا آخر عمر مبارکشان ترك نفرمودند) .

و از دلایل مواظبت رسول اکرم ﷺ بر اعتكاف حدیث عائشه رضی الله عنها است که گفتند: ((كان رسول الله ﷺ يعتكف العشر الأواخر من رمضان حتى توفاه الله وأعتكف أزواجه من بعده)) . [متفق عليه] .

رسول اکرم ﷺ اعتكاف میکردند در دهه آخر هر ماه رمضان تا وقتی که خداوند عمر مبارکشان را گرفت، و زوجات رسول الله ﷺ بعد از وفات او اعتكاف میکردند .
و از انس بن مالك ﷺ روایت است که گفت: ((كان النبي ﷺ يعتكف في العشر الأواخر من رمضان، فلم يعتكف عاماً فلماً كان العام المقبل اعتكف عشرين)) . [أبو داود وابن ماجه] .

رسول اکرم ﷺ در دهه هر ماه مبارك رمضان اعتكاف می نشستند، و یکی از سالها اعتكاف نکردند و سال آینده آن بیست روز اعتكاف نشستند .

نامه ای برادرانه

۱۸ — با اقوام و خویشان خود صلهٔ رحم کن اگر چه آنها قطع رحم نمودند و بدان که رحم بر عرش خداوند آویزان است، چنانکه رسول اکرم ﷺ می‌فرماید:

((لا يدخل الجنة قاطع)) ، [متفق علیه] . یعنی قاطع رحم .
قطع کننده داخل بهشت نمی‌شود، یعنی کسیکه قطع رحم می‌نماید .

۱۹ — قسمتی از روز را مخصوص حفظ و خواندن قرآن قرار بده تا اینکه بتوانی حد اقل هر ماه قرآن را ختم کنی .

۲۰ — عمر بن خطاب در مورد نعمت داشتن رفقا و دوستان صالح و خوب می‌فرماید: (بعد از اسلام بهترین چیزی که به بندهٔ مسلمان داده میشود برادری صالح و پاک دامن است)، پس اگر یکی از شما محبت و مهربانی از برادر خود دید به او پیوندد و او را ترك نکند .

و همچنین می‌فرماید: (اگر در راه خدا نمی‌سرفتم و یا پیشانیم را برای خدا بر خاک نمی‌گذاشتم و یا با برادران و مردم صالح و خوب که گفتار و رفتار نیک دارند نمی‌نشستم دوست داشتم در این دنیا نبودم و به خداوند پیوسته بودم) .
و شاعر می‌گوید:

أنت في الناس تقاس بالذي احترت خليلا
فأصبح الأخيار تعلقو وتنل ذكراً جميلاً

تو با مردمی مقایسه میشوی که با آنها دوست و یاور شدی .

نامه ای برادرانه

پس نیکوکاران و پاکدامنان را به رفقت و صحبت خود
گیر تا سربلند شوی و اسم و رسم خوب در جامعه بدست
آوری .

باریتعالی آنانیکه در راه خدا و برای خدا دوست دارند
مدح و تمجید کرده، چنانکه میفرماید: ﴿الْأَخْلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ
لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ﴾ . [الزخرف ۶۷] . [در آن روز (یعنی: قیامت)
دوستان همه با یکدیگر دشمن هستند بجز متقیان]^(۱) .

۲۱ — بر کسانیکه آنها را می‌شناسی و کسانیکه آنها را
نمی‌شناسی سلام کن، زیرا رسول اکرم ﷺ می‌فرماید:
(لا تدخلوا الجنة حتى تؤمنوا ولا تؤمنوا حتى تحابوا أولا أدلكم على شيء
إذا فعلتموه تحاببتم، أفشوا السلام بينكم)) . [مسلم] .

به بهشت داخل نمیشوید تا اینکه ایمان بیاورید، و ایمان
نمیاورید تا اینکه همدیگر را دوست دارید و به همدیگر محبت
کنید، آیا شما را به چیزی ارشاد و راهنمایی کنم که اگر
آنها انجام دهید همدیگر را دوست خواهید داشت؟ بین همدیگر
سلام را منتشر کرده رواج دهید (یعنی به همدیگر سلام کنید) .

(۱) یعنی وقتی روز قیامت می‌آید اخلاء و احماء و دوستان دنیا همه دشمن یکدیگر خواهند بود و آن
دوستی و محبت و مودت تبدیل به دشمنی میشود، زیرا دوستی دنیا در معصیت خداوند بوده است، بجز
مؤمنان و متقیان و نیکوکاران که امر به معروف و نهی از منکر میکردند، مودت و محبت آنان باقی خواهد
ماند. زیرا محبت آنها در راه خدا و برای خدا بوده، و کسی که چنین باشد محبت او باقی خواهد ماند و
منفصل نخواهد شد بلکه محبت آنها بیشتر خواهد بود به خلاف کسانیکه محبت آنها برای شهوت و زشت
کاری و معصیت خدا بوده است .

نامه ای برادرانه

۲۲ — در حفظ کردن ده آیه از سوره الكهف بشتاب،
زیرا رسول الله ﷺ میفرماید: ((من حفظ عشر آيات من أول سورة الكهف
عُصِمَ من الدجال)). [مسلم وأحمد وأبو داود والنسائي].

کسیکه ده آیه از اول سوره الكهف را حفظ کند
خداوند او را از فتنه دجال مصون و محفوظ نگه میدارد.

۲۳ — باید سوره (تبارك الذي بيده الملك) را حفظ کرد، زیرا
رسول اکرم ﷺ میفرماید: ((إنَّ سورة من كتاب الله ما هي إلا
ثلاثون آية شفعت لرجل حتى عُفِرَ له، تبارك الذي بيده الملك)). [متفق
عليه]. حقیقتاً سوره ای از کتاب خداست که فقط سی آیه
است در مورد مردی شفاعت کرد تا گناهانش بسبب حفظ
آن سوره بخشیده شد، و آنهم سوره تبارك الذي بيده الملك است.

۲۴ — تلاش کن تا اینکه در تمامی امور تابع و پیرو سنت
رسول الله ﷺ باشی و در هیچ چیز از سنتها سستی مکن،
رسول اکرم ﷺ میفرماید: ((كل أمتي يدخلون الجنة إلا من أبى قيل ومن
يأبى يا رسول الله؟ قال: من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد أبى)).
[البخاري].

تمامی امت من داخل بهشت میشوند مگر کسی که خود
از داخل شدن اجتناب و امتناع ورزد، گفتند: و چه کسی
است که از داخل شدن به بهشت اجتناب میورزد؟ فرمود:
کسیکه از من اطاعت کند داخل بهشت میشود، و کسیکه از

نامه ای برادرانه

من نافرمانی کند او کسی است که خود نخواستہ به ہشت داخل شود .

۲۵ _ مسئلہٴ عکس و تصویر را سبک و کوچک میندار مگر عکسی کہ نیاز باشد، و از گرفتن، و جمع کردن، و آویزان کردن عکس در منزل و یا در دفتر کار خود برای یادبود و یا احترام و غیر از اینها پرهیز کن، زیرا نمی کہ در این بارہ وارد شدہ است بسیار شدید است، عبد اللہ بن عمر رضی اللہ عنہما از رسول اکرم ﷺ روایت میکنند کہ فرمودند:

((إِنَّ الَّذِينَ يَصْنَعُونَ هَذِهِ الصُّورَ يَعْذِبُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُقَالُ لَهُمْ أَحْيُوا مَا خَلَقْتُمْ))^(۱) .

کسانی کہ این عکسها را میسازند روز قیامت عذاب دادہ میشوند و بہ آنها گفته میشود آنچه ساخته و خلق کردہ اید زندہ کنید .

و از ابو طلحہ زید بن سهل الأنصاری ﷺ روایت است کہ رسول اللہ ﷺ فرمودند: ((لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا صُورَةٌ))^(۲) .

فرشتگان بہ خانہ ای کہ در آن عکس و یا سگ وجود دارد داخل نمیشوند^(۱) .

(۱) متفق علیہ .

(۲) متفق علیہ .

نامه ای برادرانه

۲۶ — به همسایگان خود نیکی و خوبی کن، و از بد رفتاری و اذیت آنها به هر وسیله که باشد اجتناب و دوری کرده فرزندان و خانواده خود را به این کار عادت ده، زیرا از رسول الله ﷺ سؤال شد: ((یا رسول الله: إِنَّ فَلَانَةَ تَقُومُ اللَّيْلَ وَتَصُومُ النَّهَارَ وَتَفْعَلُ وَتَتَصَدَّقُ وَتُؤْذِي جِيرَانَهَا بِلِسَانِهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا خَيْرَ فِيهَا وَهِيَ فِي النَّارِ، قَالُوا: وَفَلَانَةَ تَصَلِّيُ الْمَكْتُوبَةَ وَتَتَصَدَّقُ بِأَثْوَارٍ وَلَا تُؤْذِي أَحَدًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: هِيَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ))^(۱).

فلان زن شبها را با نماز خواندن زنده نگه میدارد و روزها روزه میگیرد و کارهای خوب انجام میدهد و در راه خدا صدقه میدهد، ولی همسایگانش را با زبان خود اذیت و آزار میرساند، رسول خدا ﷺ فرمودند: هیچ خیری در او نیست و جاییش در آتش جهنم است، و گفتند: و فلان زن فقط نماز فرض را میخواند و کمی کشک در راه خدا صدقه میدهد، ولی به کسی آزار و اذیت نمیرساند، رسول خدا ﷺ فرمودند: آن زن از اهل بهشت است.

(۱) ملاحظه: این احادیث در باره عکسهائی است که در آن روح و جان وجود دارد و بحرکت میآید وارد شده است و رسول الله ﷺ در احادیث دیگری توییح شدیدی در باره کسانی که از این عکسها محافظت و آنرا جمع میکنند کرده اند.

عکسهای مناظر طبیعی از درختان و گلها و همانند اینها داخل نمی میشود، و از جمله عکسها که شامل نمی میباشد عکس پرندگان و حیوانات و آنچه روح دارد و به حرکت میآید، و همچنین نقاشی کردن و کشیدن عکس جاندار و گل دوزی پرندگان و حیوانات بر رویالشی و غیره نیز داخل این نمی میشود.

(۲) متفق علیه.

نامه ای برادرانه

۲۷ — از آنچه مردم در این زمان آنرا آسان و ناچیز گرفته اند دست دادن (مصافحه) با زنان اجنبی (غیر محرم) است و رسول الله ﷺ مردم را از این عمل بر حذر داشته فرمودند: ((لأن يطعن في رأس أحدكم بمخيطٍ من حديدٍ خير له من أن يمسَّ امرأةً لا تحلُّ له))^(۱).

اگر بر سر یکی از شما با سوزنی از آهن بزنند برای او از اینکه زنی را لمس کند که بر او محرم نیست بهتر است. پس از خدا بترسد کسی که در این امر تساهل و سستی کرده، و بر حذر باشد از این وعید شدیدی که رسول الله ﷺ از آن خبر داده اند.

۲۸ — قبل از اینکه به فراش خواب بروی یادت نرود که این اُراد و اذکار را بگوئی، و باید آنها را حفظ کنی و در موقع خوابیدن آنرا بگوئی تا خداوند تو را از هر مصیبت و بدی حفظ کند.

از عائشة رضی الله عنها از رسول اکرم ﷺ روایت است که: ((كان إذا أوى إلى فراشه كل ليلة جمع كفيه ثم نفث فيهما فقرأ فيهما: ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ﴾، ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾، ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾، ثم يمسح بهما ما استطاع من جسده، يبدأ بهما على رأسه ووجهه وما أقبل من جسده يفعل ذلك ثلاث مرات))^(۲).

(۱) امام طبرانی در معجم خود از معقل بن یسار.

(۲) متفق علیه.

نامه ای برادرانه

در هر شبی که به فراش خواب می‌رفتند دو کف دست خود را جمع کرده و در آن فوت کرده این سوره ها را از قرآن می‌خواندند: «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ»، «قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ»، «قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ»، سپس آنرا به تمامی جسم خود می‌مالیدند، از سر خود شروع کرده تا آخرین نقطه از بدن خود، این عمل را سه بار تکرار می‌کردند .
عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت می‌کند که رسول الله ﷺ فرمودند: ((من بات طاهراً بات في شعاره ملك فلا يستيقظ إلا قال: اللهم اغفر لعبدك فلاناً فإِنَّه بات طاهراً))^(۱) .

کسیکه بر وضوء بخوابد در جسد او فرشته ای با او می‌خوابد و هر وقت که از خواب بیدار شود فرشته گوید: بار الهی گناهان بنده ات فلانی را ببخش و مغفرت کن زیرا که بر وضوء و پاکیزه خوابیده است .

۲۹ — بدانکه اساس عبادتها اتباع و پیروی از اوامر خدا و رسول خدا ﷺ میباشد، نه ابتداع و اختراع و بدعت، همچنانکه رسول اکرم ﷺ می‌فرمایند: ((من أحدث في أمرنا هذا ما ليس منه فهو رد))^(۲) .

کسیکه اختراع و ایجاد کند در دین ما آنچه در آن نیست، آن عمل نزد ما مردود است .
و در روایت دیگر می‌فرمایند:

(۱) امام ابن حبان در صحیح خود، و شیخ البانی آنرا صحیح دانسته است .

(۲) متفق علیه .

نامه ای برادرانه

(من عمل عملاً لیس علیه امرنا فهو رد)^(۱) .
کسیکه انجام دهد عمل و کاری که امر ما بر آن نیست
آن عمل مردود و غیر قابل قبول است .
پس دین اسلام کامل است همچنانکه خداوند در قرآن
می‌فرماید: ﴿اليوم أكملت لكم دينكم وأتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم
الإسلام ديناً﴾^(۲) .
[امروز دین شما را به حد کمال رسانیدم و بر شما نعمتم
را تمام کردم و بهترین آئین را که اسلام است برایتان
برگزیدم] .

پس چه میشود حال کسانی که چیزهای جدید در دین
وارد کرده اند همانند: بدعت مولود نبوی، و بدعت اِسرائ و
معراج، و بدعت شب پانزده شعبان و غیر از اینها که از
رسول الله ﷺ و اصحاب و تابعین وارد و ثابت نشده است .
آیا پیروان این بدعتها بیشتر از اصحاب و یاران پیامبر ﷺ
و تابعین رضوان الله علیهم رسول الله ﷺ را دوست دارند؟
پس ای برادر دینی! از بدعتها و اختراع در دین بر حذر باشیم
و پیروان این بدعتها را با اسلوب و حکمت خوب نصیحت
کنیم، زیرا رسول الله ﷺ به ما دستور داده تا از سنت او و سنت

(۱) امام مسلم در صحیح .

(۲) سوره المائدة آیه ۳ .

نامه ای برادرانه

خلفای راشدین^(۱) که بعد از او می‌آیند پیروی کنیم، چنانچه
عرباض بن ساریه رضی الله عنه می‌فرماید: ((وعظنا رسول الله ﷺ موعظة
وجلّت منها القلوب وذرفت منها العيون فقلنا يا رسول الله كأنها موعظة
مودّع فأوصنا، قال: أوصيكم بتقوى الله عز وجل والسمع والطاعة وإن
تأمر عليكم عبداً، فإنه من يعش منكم فسيرى اختلافاً كثيراً فعليكم بسنتي
وسنة الخلفاء الراشدين المهديين عضوا عليها بالنواجذ وإياكم
ومحدثات الأمور فإن كل بدعة ضلالة))^(۲).

رسول الله ﷺ ما را نصیحت کرد بطوریکه دلها هراسان
گردید و از چشمها اشک جاری شد، ما گفتیم: ای رسول
خدا گویا این نصیحت خدا حافظی است از تو می‌خواهیم
که ما را نصیحت کنی، فرمودند: شما را به تقوی و سمع و
طاعت نصیحت میکنم، اگر چه بر شما برده ای امیر شد — و
در روایتی دیگر است — اگر هم آن برده ای سیاه رنگ
حبشی باشد، اگر کسی از شما خداوند به او عمر طولانی
دهد اختلافات بسیاری را در این دین خواهد یافت، پس در
اینحال بر شماست که پیروی و اطاعت کنید از سنت و
اوامر من و سنت خلفای راشدین هدایت شدگان و آنرا
بگیرید با دندان عقل خود — کنایه است به تمسک و پیروی
شدید از آن — و بر حذر باشید از آنچه جدید و بدعت

(۱) خلفای راشدین چهار نفرند: ابوبکر و عمر و عثمان و علی رضی الله عنهم و بیشتر علماء و دانشمندان بر این هستند
که عمر بن عبدالعزیز نیز خلیفه پنجم بشمار میرود.

(۲) متفق علیه.

است در دین زیرا هر بدعت و جدید در دین ضلالت و گمراهی است .

۳۰ — توقفی کوتاه: حسن البصری رحمه الله به مردی که به تشییع جنازه ای حاضر شده بود گفت: آیا میبینی اگر این میت به دنیا باز گردد عمل صالح و نیک انجام میدهد؟ مرد جواب داد: بلی، حسن البصری گفت: پس اگر او چنان نیست تو چنین باش که در حال حاضر زنده ای، یعنی تو عمل و کردار نیک انجام بده .

۳۱ — ای برادر محترم! إزار یعنی: لباس خود را از کعب (شتالنگ) بالاتر ببر، زیرا با این کارت از پروردگارت اطاعت کرده ای و سنت پیامبرت را پیروی کرده ای، و همچنین لباست پاکیزه مانده است، زیرا بلند بودن آن سبب کثیفی و عدم نظافت می‌باشد، و مقصود این است که نبایستی شلوار یا زیر شلوار و یا دشداشه و کندوره و همانند اینها بلندتر از کعب و قوزک پا باشد، زیرا رسول الله ﷺ از آن نمی و توبیخ شدید کرده اند، و همچنین از کسانی که شلوار و دشداشه و کندوره خود را از کعب و قوزک پای خود پائین تر می برند حال چه این شخص قصد خیلاء و خودبینی و غرور داشته باشد یا نداشته باشد .

نامه ای برادرانه

و رسول الله ﷺ میفرماید: ((ثلاثة لا يكلمهم الله يوم القيامة ولا ينظر إليهم ولا يزكيهم ولهم عذاب أليم: المسبل والمنان والمنفق سلعته بالحلف الكاذب))^(۱).

سه نفر از انسانها هستند که خداوند روز قیامت با آنها سخن نخواهد گفت، و به آنان نگاه نمی‌کند، و آنان را تصدیق و تأیید نخواهد کرد و به آنان عذابی شدید و دردناکی خواهد داد: کسیکه لباس خود را از کعب و قوزک پای خود پائین تر برد، و کسیکه به دیگری منت بگذارد، و کسیکه کالای خود را با قسم دروغین بفروشد. و در حدیث دیگر میفرماید: ((من جرّ ثوبه خيلاء لم ينظر الله إليه يوم القيامة))^(۲).

کسیکه لباس خود را به قصد خیلاء و غرور و خود بینی به زمین بکشد خداوند روز قیامت به او نگاه نخواهد کرد و او را رها خواهد کرد. و در حدیث دیگر می‌فرماید: ((ما أسفل الكعبين من الإزار ففي النار))^(۳).

آنچه پائین تر از کعب و قوزک پا باشد از لباسها روز قیامت آن مقدار در آتش جهنم خواهد بود.

۳۲ — ای برادر از استعمال دخانیات پرهیز کن و همچنین مردم را نیز از این کار بر حذر دار، زیرا که دخانیات

(۱) صحیح امام مسلم .

(۲) متفق علیه .

(۳) صحیح امام بخاری .

نامه ای برادرانه

از جمله خبائث و پلیدیها و محرمات می‌باشد، و خداوند متعال در قرآن می‌فرماید:

﴿وَيَحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتُ وَيَحْرَمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثُ﴾^(۱) .

[بر آنان هر طعام و خوراک پاکیزه و مطبوع را حلال، و هر پلید و منفور را حرام می‌گرداند] .
پس دخانیات از محرمات و کسب از آن و خرید و فروش آن طبق فتوای علمای اسلام حرام می‌باشد .

۳۳ — برادر محترم در استعمال آنچه ساخته و درست شده از طلا همانند: انگشتر، حلقه، گردنبد، قلم، ساعت و غیر از اینها را کاری کوچک و ناچیز بدان، زیرا رسول الله ﷺ فرمودند: ((حَرَمَ لِبَاسِ الْحَرِيرِ وَالذَّهَبِ عَلَى ذَكَورِ أُمَّتِي وَأَهْلِ إِمَّتِهِمْ))^(۲) .

لباس حریر یعنی: ابریشم، و طلا بر مردان امت من حرام شده و بر زنان آنها حلال شده است .

و وقتی رسول اکرم ﷺ مردی از اصحاب خود را دید که بر دست او انگشتر طلا است فرمود:

((أَيَعِدُّ أَحَدُكُمْ إِلَى جَمْرَةٍ نَارٍ فَيَضَعُهَا فِي يَدِهِ))^(۳) .

آیا یکی از شما قصداً و بطور عمد قطعه ای از آهگر و آتش پاره ای را گرفته و در دست خود می‌اندازد؟^(۱) .

(۱) سوره الأعراف آیه ۱۵۷ .

(۲) امام ترمذی در سنن، و شیخ البانی آنرا صحیح دانسته، راجع شود به صحیح سنن الترمذی

. ۱۴۰۴/۲

(۳) صحیح امام مسلم .

نامه ای برادرانه

۳۴ — رسوا اکرم ﷺ فرمودند: ((لا یرمی رجل رجلاً بالفسق أو الکفر إلا ارتدت علیه إن لم یکن صاحبه كذلك))^(۲) .
اگر مردی، مرد دیگری را کافر یا فاسق بخواند، کفر و فسق به خودش بر می‌گردد در صورتیکه آنکس این صفات را نداشته باشد .
پس ای برادر در تکفیر و تفسیق دیگران عجله و شتاب مکن .

۳۵ — نیت و قصد تو از یاد گرفتن دانش و علم بخصوص علوم شرعی غرض دنیوی نباشد، زیرا رسول اکرم ﷺ میفرمایند: ((من تعلم علماً مما یبتغی به وجه الله عز وجل لا یتعلمه إلا لیصیب به غرضاً من الدنیا لم یجد عرف الجنة یوم القیامة))^(۳) .
کسیکه علمی یاد بگیرد از آن علومی که هدف از یادگیری آنها رضای خداوند است (علوم دینی) ولی هدف او از یادگیری این است که به غرض دنیوی از قبیل جاه، مال، و دنیا برسد روز قیامت بوی بهشت را نخواهد یافت^(۴) .

۳۶ — تلاش کن تا در مجالس علم و دانش حاضر شوی چه این دروس جلساتی در مساجد و یا بصورت اجتماع و ندوه باشد، زیرا رسول اکرم ﷺ میفرمایند: ((ما اجتمع قوم فی

(۱) کنایه است از تویخ و شدت به کسی که انگشتر طلا پوشیده بود .

(۲) صحیح امام بخاری .

(۳) امام ابوداود در سنن با اسناد جید و خوب .

(۴) کنایه است از عدم دخول به بهشت .

نامه ای برادرانه

بیت من بیوت الله تعالى يتلون كتاب الله ويتدارسونه بينهم إلا نزلت عليهم السكينة وغشيتهم الرحمة وحفتهم الملائكة وذكرهم الله فيمن عنده^(۱) .

هیچ جماعتی در خانه ای از خانه های خدا یعنی مساجد جمع نشوند تا اینکه قرآن بخوانند و آنرا بین خود تدریس کنند، مگر اینکه بر آنان متانت و آرامش نازل شود، و رحمت خداوندی آنها را فرا گیرد، و فرشتگان اطراف آنها جمع شوند، و خداوند آنها را جلو کسانی که بین او هستند یاد کند .

۳۷ — زیاد دعا کن بویژه در سجده تا خداوند تو را در دینش ثابت قدم و استوار نگهدارد، و چنین بگو: ((يا مقلب القلوب ثبت قلبي على دينك))^(۱) .

ای گرداننده دلها دلم را بر دینت ثابت و استوار نگهدار، همچنانکه رسول اکرم ﷺ این دعاء را در سجده خود میگفتند .

۳۸ — امام احمد در مورد ازدواج کردن میفرماید:

(من دعاك إلى غير الزواج فقد دعاك إلى غير الإسلام) .

کسی که به تو میگوید: ازدواج نکن گویا تو را بسوی دینی غیر از اسلام دعوت کرده است .

او رحمه الله در روز دوم بعد از وفات همسرش ازدواج نمود و فرمود: نمی‌پسندم شب را بگذرانم در حالی که مجرد هستم .

(۱) صحیح امام مسلم .

(۲) امام ترمذی در سنن و آنرا صحیح دانسته است .

نامه ای برادرانه

پس حال جوانانی که از ازدواج نفرت دارند و نمی‌خواهند ازدواج کنند چه خواهد شد!

۳۹ — از شنیدن ترانه و موسیقی پرهیز کن، زیرا علاوه بر حرام بودن باعث سنگدلی و بی‌رحمی میشود و قلب را از ذکر و یاد خدا دور میکند، و هیچ ممکن نیست که قرآن خدا و صدای شیطان در قلب انسان مسلمان با هم جمع شود، در نتیجه بر تو لازم است که خانه و ماشینت را با نوارهایی که مفید است و باعث پاداش در دنیا و آخرت میشود آباد کنی . و از دلایل تحریم ترانه و موسیقی حدیثی است که از رسول اکرم ﷺ روایت است که فرمودند:

((لیكونن من أمتی قوم یستحلون الحر والحریر والخمر والمعازف))^(۱) .
در امت من گروهی خواهد آمد که فاحشه زنا، ابریشم — برای مردان — شراب و آلات موسیقی را حلال می‌کنند (در اینجا موسیقی شامل تمامی انواع آن میشود) .
عبداللہ بن عمر رضی اللہ عنہما روایت میکند که رسول اکرم ﷺ فرمودند: ((إنَّ الله تعالى حرّم علی أمتی الخمر والمیسر والكوبۃ والغیراء وکل مسکر))^(۲) .

خداوند بر امت من شراب خواری، و قمار بازی، و طبل زنی، و آدوات و آلت‌های موسیقی را حرام کرده است .

(۱) روایت امام بخاری بطور تعلیق .

(۲) امام احمد در مسند، و امام أبوداود در سنن .

نامه ای برادرانه

أنس بن مالك رضي الله عنه روایت میکند که رسول اکرم صلى الله عليه وسلم فرمودند: ((من استمع إلى قنينة مغنية صب في أذنه الآتک))^(۱). کسیکه به آواز خواننده زن گوش دهد روز قیامت در گوشهای او سرب ذوب شده ریخته میشود.

۴۰ — بدان که اگر خود را به طاعت خدا مشغول نکنی نفس تو را به معصیت و سرپیچی از خدا مشغول میکند. پس وقت خود را در چیزی صرف کن که به تو بهره و سود برساند و بر حذر باش که وقت خود را بیهوده صرف کنی در آنچه سود دنیوی و آخروی ندارد، زیرا صحت و فراغت و بیکاری از بهترین و بزرگترین نعمتهای خداوندی است که به بندگانش عطا فرموده است.

رسول اکرم صلى الله عليه وسلم میفرماید: ((نعمتان مغبون فيهما كثير من الناس الصحة والفراغ))^(۲).

دو نعمت است که بیشتر مردم گول خورده اند و از آن استفاده نکرده اند و آنها صحت و فراغت (بیکاری) می باشد^(۳).

۴۱ — چشم خود را از نگاه به ناموس مردم حفظ کن، زیرا نگاه تیری مسموم از تیرهای ابلیس است، پس از متعرض

(۱) روایت امام عبدالله بن المبارك .

(۲) صحیح امام بخاری .

(۳) پس باید از این دو نعمت صحت و فراغت استفاده کامل کرده آنرا در اعمال و کردار نیک و مرغوب و مباح بکار برد .

نامه ای برادرانه

شدن به ناموس مردم پرهیز کن، و اگر نفس اماره بالسوء تو را به چنین چیزهایی دعوت کرد بیاد داشته باش که ناموس و خواهرانی پشت سر تو هستند، و از خود سؤال کن آیا راضی میشوی کسی به ناموس تو تجاوز کند؟! و بدان همچنانکه تو با مردم معامله میکنی به تو معامله خواهد شد .

۴۲ — بدان که مسخره کردن به رسول الله ﷺ و یا از آنچه از طرف او آمده از نواقض ده گانه اسلام است که محمد بن سلیمان التمیمی آنرا در کتاب خود آورده است همانند: مسخره کردن به ریش، یا مسخره کردن به کسی که مسواک استعمال میکند .
و هیچ فرقی بین کسی که شوخی میکند و یا جدی میگوید نیست بجز کسیکه مجبور باشد .

باریتعالی میفرماید: ﴿قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ لَا تَعْتَدُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ﴾^(۱) .

[و اگر از آنها پرسند که چرا سخریه و استهزاء میکنید؟ پاسخ دهند: ما به مزاح و شوخی سخن گوئیم، ای رسول بگو به آنها آیا به خدا و آیات خدا و رسول خدا تمسخر میکنید؟ عذر نیاورید که عذرتان بکلی پذیرفته نیست، زیرا شما بعد از ایمان کافر شدید] .

۴۳ — ابن جریر الطبری تاریخ نویس مشهور اسلامی رحمه الله از زید بن حبیب داستان دو فرستاده انوشیروان پادشاه ایران

(۱) سوره التوبه آیه ۶۵ .

نامه ای برادرانه

را روایت می‌کند که آندو بر رسول اکرم ﷺ در حالیکه ریش خود را تراشیده و سبیل خود را بلند کرده بودند وارد شدند، رسول الله ﷺ نگاه بسوی آنها را نپسندید و فرمودند: ((وَيْلَكُمْ مَنْ أَمَرَكَمَ بِهِذَا؟ قَالَ: أَمَرْنَا رَبَّنَا، يَعْنِيَانِ كَسْرِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَلَكِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي بِإِعْفَاءِ لِحْيَتِي وَقَصِّ شَارِبِي))^(۱).

وای بر شما چه کسی شما را به این — یعنی به تراشیدن ریش و بلند کردن سبیل — دستور داده؟ گفتند: خدایمان به ما امر کرده — مقصودشان کسری انوشیروان بود — رسول اکرم ﷺ فرمودند: ولکن خدای من به من امر فرموده تا ریش خود را بلند کرده و سبیل را کوتاه کنم.

بر خورد وی ﷺ با کفار چنین بود پس حال مسلمانانی که ریش میتراشند چه میشود؟! و از احادیثی که در تحریم تراشیدن ریش وارد شده، حدیث عبدالله بن عمر رضی الله عنهما است که میگوید:

رسول الله ﷺ فرمودند: ((أَنْهَكُوا الشَّوَارِبَ وَاعْفُوا اللَّحْيَ))^(۲).

سبیل ها را کوتاه کنید و ریش های خود را بلند نگه دارید . و أبوهریره رَضِيَ اللهُ عَنْهُ روایت میکند که رسول اکرم ﷺ فرمودند: ((جَزَّوْا الشَّوَارِبَ وَأَرْخَوْا اللَّحْيَ، خَالِفُوا الْمُجُوسَ))^(۳).

(۱) تاریخ امام طبری .

(۲) صحیح امام بخاری .

(۳) صحیح امام مسلم .

نامه ای برادرانه

سبیل ها را کوتاه کنید، و ریش ها را بلند کنید و با مجوس — یعنی زرتشتیان — مخالفت کنید .
انس بن مالک رضی الله عنه روایت میکند که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند:
(أحفوا الشوارب و اعفوا اللحى ولا تشبهوا باليهود)^(۱) .
سبیل ها را کوتاه کنید و ریش ها را بلند کنید و با یهود مشابَهت نکنید .

پس برای ما شایسته است که از تمامی دستورات رسول اکرم صلی الله علیه و آله پیروی کنیم و از همه آنچه نمی کرده اجتناب و دوری ورزیم .

۴۴ — زبانت را از دروغگوئی، غیبت، سخن چینی، مسخره و استهزاء دیگران حفظ کن، زیرا این کارها از عادات زشت و ناپسند است و خداوند کسی را که به یکی از این صفات متصف باشد تهدید به عذاب شدید نموده است، و خودت را به یاد خدا: «سبحان الله»، «لا إله إلا الله»، و «الله أكبر» گفتن عادت ده .
ولی متأسفانه در جلسه های این زمان سخنان بد و ناپسند و آنچه خدا و رسول خدا صلی الله علیه و آله از آن راضی نمیشوند گفته میشود .
پس بر کسانی که به این جلسه ها حضور می یابند واجب است که از خدا بترسند و چنین سخنانرا با أسلوب خوب و با نصیحت و کلمهء حکمت آمیز انکار کنند، و بایستی جلسه هایمان را به چیزهایی که منفعت و سود دنیا و آخرت دارد مشغول کنیم .

(۱) روایت امام طحاوی .

نامه ای برادرانه

۴۵ — نمی از منکر کن و بر دینت غیرت داشته باش، رسول اکرم ﷺ میفرمایند: ((من رأى منكراً فليغيره بيده فإن لم يستطع فبلسانه فإن لم يستطع فبقلبه وذلك أضعف الإيمان))^(۱).

کسیکه از شما منکر و زشت و ناپسندی را دید آنرا با دست خود تغییر دهد، و اگر نتوانست با زبان خود آنرا تغییر دهد، و اگر با زبان هم نتوانست با قلب خود آنرا زشت و بد بداند، و این مرحله ضعیف ترین مرحله ایمان است.

ولی باید أسلوب انکار با کلمه حکمت آمیز و نصیحت خوب باشد چنانکه باری تعالی در قرآن میفرماید: ﴿ادع إلى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتی هی أحسن إن ربك هو أعلم بمن ضل عن سبيله وهو أعلم بالمهتدين﴾^(۲).

[ای رسول خدا خلق را به حکمت و برهان و موعظه نیکو به راه خدا دعوت کن، و با بهترین طریق مناظره کن، که البته خدا عاقبت حال کسی که از راه او گمراه شده و آنکه هدایت یافته بهتر میداند].

نمونه ای از غیرت گذشتگان:

سفيان الثوري رحمت الله عليه ميگويد: (إني لأرى المنكر ولا

أستطيع أن أغيره فأبول دما).

اگر منکری را دیدم و نتوانستم آنرا تغییر دهم خون

إدار می‌کنم.

(۱) روایت از امام احمد، و مسلم، و ابوداود، و ترمذی، و نسائی، و ابن ماجه است.

(۲) سوره النحل آیه ۱۲۵.

۴۶ — ای برادر بدانکه متمسک و پای بند بودن به دین اسلام فقط گذاشتن ریش، و کوتاه کردن لباس — شلوار و قمیص و غیره — نیست، بلکه با انجام این کارها، تدین اخلاقی عملی در تمامی و سایر امور زندگی هر مسلمان است، پس هر مسلمان مقید و مسئول است که در همه جا: مسجد، منزل، بازار، با برادران، و أهل خانواده اش، با همسایگان، پدر و مادر، و خویشان، خوش رفتار و خوش اخلاق باشد.

۴۷ — رسول اکرم ﷺ میفرمایند:

((ما أصاب أحدا قط هم ولا حزن فقال: اللهم إني عبدك وابن عبدك وابن أمتك ناصيتي بيدك ماض في حكمك عدل في قضاؤك أسألك بكل اسم هو لك سميت به نفسك أو علمته أحداً من خلقك أو استأثرت به في علم الغيب عندك أن تجعل القرآن العظيم ربيع قلبي، ونور صدري، وجلاء حزني، وذهب غمي وهمي، إلا أذهب الله همه وحزنه، وأبدله مكانه فرحاً، قال: فقيل يا رسول الله ألا نتعلمها؟ فقال: ينبغي لمن سمعها أن يتعلمها))^(۱).

هر کس از شما که دچار نگرانی و دلتنگی شود با خواندن این دعا نگرانی او برطرف شده به خوشحالی تبدیل میشود:
خدایا من بنده تو هستم، و فرزند بنده تو هستم^(۲)، و فرزند کنیز تو هستم^(۳)، پیشانی ام در دست تو است، حکم تو بر من جاری است، فیصله تو در مورد من عین عدالت

(۱) امام احمد در مسند با سند صحیح .

(۲) مقصود پدر است .

(۳) مقصود مادر است .

نامه ای برادرانه

است، به همه اسمهاست که تو خودت را به آن نامیده ای یا به یکی از خلقت آموزش داده ای یا در علم غیب به خود اختصاص داده ای از تو مسئلت دارم تا این قرآن عظیم را بهار دلم، نور سینه ام، و بر طرف کننده حزن و اندوهم قرار دهی؛ به رسول اکرم ﷺ گفته شد: آیا آنرا یاد بگیریم؟ فرمودند: کسیکه آنرا بشنود بایستی آنرا یاد بگیرد.

۴۸ — اگر به جشن عروسی دعوت شدی در اجابت کسی که تو را دعوت نموده است به خود شك و تردد راه مده، از دعوت فرار مکن و عذرهای بیهوده و واهی نیاور، زیرا عدم اجابت دعوت، نافرمانی خدا و رسول خدا ﷺ است، چنانکه رسول اکرم ﷺ میفرماید: ((شر الطعام طعام الوليمة: يمنعها من يأتيها و يدعى إليها من أبابها ومن لم يجب الدعوة فقد عصى الله ورسوله))^(۱).

بدترین طعام و خوراکیها خوراك جشن عروسی است زیرا از کسیکه به دعوت میآید جلوگیری می‌شود، و کسیکه از آن امتناع می‌ورزد و دعوت را نمی‌پذیرد، دعوت می‌شود^(۲)، و کسیکه دعوت را اجابت نکند خدا و رسول خدا ﷺ را نافرمانی کرده است.

۴۹ — یاد آوری:

(۱) صحیح امام مسلم .

(۲) یعنی ثروتمندان که از دعوت امتناع می‌ورزند، دعوت میشوند، و فقیران که به دعوت اجابت میکنند، از آن جلوگیری میشوند .

نامه ای برادرانه

وا حسرتی و اشقواتی   من یوم نشر کتابیه
وا طول حزنی إن أکن   أوتیتیه بشمالیه
وإذا سئلت عن الخطاء   ماذا یكون جوابیه
وا حرّ قلبی أن یكون   مع القلوب القاسیه^(۱)

جای بس افسوس و بدبختی است روزی که کتابم گسترده شود .
وای بر طولانی بودن غم و اندوهم اگر کتاب اعمالم را به
دست چپ من دهند .

و اگر از گناهان و اشتباهاتم سؤال شوم پس جوابم چه
خواهد بود؟

وای بر گرمی و تاب و تی قلبم اگر با قلبهای بی عاطفه
و سخت باشد .

۵۰ — و در پایان ای برادر آیا فکر کرده ای که این
دنیا را به همین زودیها وداع خواهی گفت، پس چه چیز برای
این سفر آماده کرده ای؟

و آیا هیچ فکر کرده ای که فردا تو را در قبری که طول
آن چند متر و عرض آن چند وجب خواهد بود می گذارند؟ و
آن قبر بوستانی از بوستانهای بهشت و یا گودالی از گودالهای
جهنم خواهد بود؟ — والعیاذ بالله — .

(۱) از کتاب (الرفائق) نوشته محمد راشد .

نامه ای برادرانه

پس با چه چیز منزل خود را میسازي، ای برادر تو را نصیحت میکنم تا به زیارت مقابر هر چند مدتی یکبار بروي، زیرا نفس به امور دنیای فانی غافل و مشغول میشود . رسول الله ﷺ اُمت خود را به زیارت مقابر امر فرموده چنانکه میفرماید: ((كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ، فَزُورُوهَا فَإِنَّهَا تَذَكِّرُكُمْ الْآخِرَةَ))^(۱) .

شما را از زیارت قبرها منع کرده بودم، ولی الآن آن را زیارت کنید، زیرا شما را بیاد آخرت می‌اندازد . و به ما چگونگی آداب زیارت به مقابر را آموزش دادند، چنانکه بریده رضی الله عنه روایت می‌کند که رسول اکرم ﷺ ما را یاد می‌دانند که اگر به مقابر رفتیم چنین بگوئیم: ((السلام عليكم أهل الديار من المؤمنين والمسلمين وإنا إن شاء الله بكم لاحقون، أسأل الله لنا ولكم العافية))^(۲) .

ای ساکنین سرزمین مؤمنین و مسلمین، سلام و درود بر شما باد، و ما نیز إن شاء الله به شما می‌پیوندم، از باری تعالی برای ما و شما عافیت و سلامتی و تندرستی آرزو مندیم . برادر تو را نصیحت میکنم تا قلب خود را از دشمنی و کینه جوئی به دیگران پاک نگهداری، اول با خدای خود صلح کن، و سپس با برادران مسلمان خود، زیرا رسول اکرم ﷺ مسلمانان را از کینه توزی و دشمنی بر یکدیگر بر حذر

(۱) صحیح امام مسلم، و روایت امام ترمذی «فإنها تذكركم الآخرة» .

(۲) صحیح امام مسلم .

نامه ای برادرانه

داشته چنانکه می‌فرماید: ((تعرض الأعمال فی کل یوم اثنین و خمیس فیغفر الله لکل امرئ إلاّ امراء کانت بینه و بین أخیه شحناء، فیقول اترکوا هذین حتی یصطلحا))^(۱).

اعمال انسانها هر دوشنبه و پنج‌شنبه بر خداوند عرضه می‌شود، خداوند گناهان همه انسانها را می‌بخشد بجز انسانی که با دیگری دشمنی و کینه‌توزی دارد، خداوند می‌فرماید: این دو را بگذارید تا با هم صلح کنند.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین، وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله وصحبه وسلم تسليماً كثيراً .

(۱) صحیح امام مسلم، و سنن امام أبوداود .

فهرست مطالب

صفحه	عنوان	م
۴	مقدمه مترجم	۱
۵	مقدمه مؤلف	۲
۸	ترغیب و تشویق رفتن به نماز جماعت	۳
۸	فضل محافظت بر سنتهای راتبه	۴
۹	اذکار و أوراد بعد از هر نماز	۵
۱۱	دعائیکه در آخر تحیات گفته میشود	۶
۱۲	ترغیب بر راست کردن صف نماز	۷
۱۳	ترغیب بر محافظت کردن به نماز وتر و نماز ضحی	۸
۱۴	ترغیب بر زود رفتن به مسجد برای نماز	۹
۱۵	آداب و امتیازات روز جمعه	۱۰
۱۸	فضیلت تشییع جنازه و نماز بر آن و چگونگی نماز میت	۱۱
۲۱	ترغیب به دادن زکات	۱۲
۲۲	قصه و پند و اندرز	۱۳
۲۴	خطر سود و کسب حرام	۱۴
۲۴	روزه رفتن روزهای سفید ۱۳، ۱۴، ۱۵	۱۵
۲۵	روزه روزهای با فضیلت	۱۶
۲۷	فضیلت عمره در ماه مبارک رمضان	۱۷
۲۷	ترغیب بر عجله کردن در ادای فریضه حج	۱۸
۲۷	سنی که فراموش شده است	۱۹
۲۹	ترغیب بر صله رحم کردن	۲۰

۲۹	ترغیب بر حفظ و تلاوت قرآن کریم	۲۱
۲۹	دوست و رفیق صالح و نیکوکار داشتن	۲۲
۳۰	فضیلت رواج دادن سلام	۲۳
۳۱	فضیلت حفظ ده آیه از سوره الکهف	۲۴
۳۱	فضیلت حفظ سوره تبارک (الملک)	۲۵
۳۱	بشارت به کسیکه اطاعت خدا و رسول خدا ﷺ کند	۲۶
۳۲	انذار و احتطار از جمع آوری و گرفتن عکس	۲۷
۳۳	احسان و نیکی به همسایگان	۲۸
۳۴	انذار و احتطار از مصافحه کردن با زنه‌های نامحرم	۲۹
۳۴	اذکاری که قبل از خواب گفته میشود	۳۰
۳۵	انذار و احتطار از بدعت و أصحاب و پیروانان آن	۳۱
۳۸	توقفی کوتاه	۳۲
۳۸	انذار در مورد بلند کردن لباس (شلوار و قمیص)	۳۳
۴۰	انذار و احتطار از استعمال دخانیات	۳۴
۴۰	انذار و احتطار از استعمال طلا برای مردان	۳۵
۴۱	انذار و احتطار از فاسق و کافر کردن دیگران	۳۶
۴۱	تهدید بر کسانی که دانش را برای دنیا یاد میگیرند	۳۷
۴۲	ترغیب بر حضور مجالس علم و ذکر و دانش	۳۸
۴۲	ترغیب در دعای: ثابت کردن قلب بر دین اسلام	۳۹
۴۲	ترغیب بر عجله کردن در ازدواج	۴۰
	انذار و احتطار از شنیدن ترانه و موسیقی و دلایل	۴۱
۴۳	تحریم آن	

۴۴	ترغیب بر بهره برداری از وقت	۴۲
۴۵	ترغیب بر حفظ چشم از نامحرم و ناموس مردم	۴۳
۴۵	یکی از نواقض اسلام	۴۴
۴۶	انذار و احتیاط از تراشیدن ریش و دلایل تحریم آن	۴۵
۴۷	ترغیب بر حفظ زبان از هر آفت و بلا	۴۶
۴۸	ترغیب بر انکار کردن منکر و هر کار زشت و ناپسند	۴۷
۴۹	حقیقت دینداری	۴۸
۴۹	دعای هم و غم و آندوه	۴۹
۵۰	وجوب اجابت دعوت عروسی	۵۰
۵۱	تذکر و یادآوری	۵۱
۵۱	خاتمه و پایان نصیحت و فائده ها	۵۲
۵۴	فهرست مطالب	۵۳